

Metodické ústřižky I.

Lezení Top rope 1.díl

Pokusili jsme se udělat svým způsobem metodické minidílko, nekladoucí si za cíl být kompletní příručkou, ale pojednat o oblastech ve kterých vidíme, při našem pohybu po skalách a horách, nedostatky nebo zdroje úrazů.

Budeme Vám na LEZCI předkládat původní fotoseriál, zabývající se jednotlivými tématy ve kterých spatřujeme chyby a která jsou snad i pro veřejnost aktuální. Jsme si vědomi toho, že na hodně otázek týkajících se bezpečnosti neexistuje jednoznačná odpověď a konečné řešení. To co se zde objeví, by proto měla být doporučená teorie podpořená našimi praktickými zkušenostmi.

LEZENÍ - TOPE ROPE

Tímto způsobem se rozumí lezení s horním jištěním. Lano je vedeno ve vratném bodem na vrchu skály nebo cesty a jistič stojí na zemi. Lezení způsobem TR, nebo jak se hezky česky říká „na rybáře“ či „rybu“, je za dodržení pravidel zřejmě nejbezpečnější způsob lezení. Přesto je zdrojem mnoha úrazů. Klíč k bezpečnému lezení TR je vratný bod. Jedná se vlastně (na rozdíl od výstupu odspoda s postupovým jištěním) o často jediné jištění v cestě a proto je nutné, aby jeho spolehlivost byla maximální. Informace o problematice lezení s horním jištěním a popis některých nehod naleznete v knize: *SCHUBERT. P. Bezpečnost a riziko na skále, sněhu a ledu. Praha: KLETR Plzeň a freytag & berndt Praha, 1997. str. 119 – 135.* Ale i s ním si trochu zapolemizujeme.

1. DVA BODY, ŘETĚZ - Ideální varianta vratného bodu. Možnost selhání obou bodů je minimální.

- Do kruhu vkládáme karabinu s pojistkou zámku. Dvě karabiny sníží ohyb lana a tím zmenší jeho opotřebení
- Nebezpečí: Povolené matky nýtů, špatně osazené borháky či nýty, osazení do volných bloků. Nutnost vizuelní kontroly.
- Místo karabiny lze použít dvě protisměrně zapnuté expresky, zámky se nesmí dotýkat skály.

Pozor ! Karabiny použité ve vratném bodu jsou probušované lanem. Je dobré používat na toto zvlášť vyčleněné karabiny

.Časem u nich klesá nosnost (probroušený ohyb).

2. DVA BODY, SMYČKA - Pokud nejsou body spojené řetězem, nahradíme jej smyčkou s normovanou pevností.

- Zde zobrazený způsob (překřížená smyce) zatěžuje stejně oba jističí body

- Karabiny musí být s pojistkou zámku.
- Vratná karabina je vložena do

překřížení smyčky tak, aby zůstala ve smyčce i po selhání jednoho jistícího bodu (stejná technika jako na štandech). Uzel na delším pramenu smyčky sníží délku propadu karabiny na delším konci smyčky při selhání jednoho bodu.

- Do smyčky je opět možné vložit dvě zámkové karabiny nebo dvě expresky protisměrně, pro menší opotřebení lana

3. NÝT, BORHÁK - DVĚ KARABINY - Použití pouze jednoho kotvícího bodu, již není zcela bezpečné. Selhání bodu bude fatální. Proto doporučujeme v tomto případě ponechat na úseku lana, které vede k jističovi cvaknuté poslední postupové jištění jako zálohu. - **Pozor! U skalní skoby neurčíme nosnost - pro tento případ a použití smrtelně nebezpečné!**

- Do borháku nebo nýtu je vhodné vložit dvě karabiny s pojistkou za sebou. Lano se méně dře o skálu než s jednou karabinou. Naopak je-li vratným bodem kruh (leží na skále na plocho) je výhodnější pouze jedna karabina s pojistkou nebo dvě vedle sebe.

- Opět provést kontrolu osazení nýtu, bórku

- Uživatelsky jednodušší variantou vratného bodu je speciální skoba navržená sekci DAV - tzv. dvojitý prasečí ocásek se kterou se, ale na českých skalách příliš neseťkáte. **Ale i ta je vrtaná jen do jedné díry a proto pozor!**

4. NÝT, BORHÁK - DVĚ EXPRESKY - Tato varianta je mezi skalkaři asi nejpoužívanější.

- Lano není tak chráněno od tření o skálu

- Dvě expresky zacvaknuté zámky proti sobě lze považovat za poměrně bezpečné, ale upřednostňujeme použití zámkových

karabin.

- Časté použití dvou expresek, jako vratného jejich značnému opotřebování a tedy i životnosti

- Prošoupané expresky nelze doporučit k postupovému jištění.
- Další nevýhodou tohoto způsobu je zaplnění borháku, což může působit problémy při rušení lezcem – není se kam cvaknout a kudy slanění

5. NÝT, BORHÁK - JEDNA EXPRESKA -

varianta vratného bodu, bohužel často nebezpečí vycvaknutí vratného bodu lezcem z tak učinit automaticky, když si splete vratný postupovým.

- Nebezpečí zatížení karabiny s otevřeným rychlém spouštění dochází chvěním karabiny k u drátových zámků). Nebo opřením zámku o skalní výstupek
- Opotřebení karabiny i lana v expresce je ještě větší než při použití dvou expresek.
- Lana se při přehození přes zámek může samo vycvaknout.

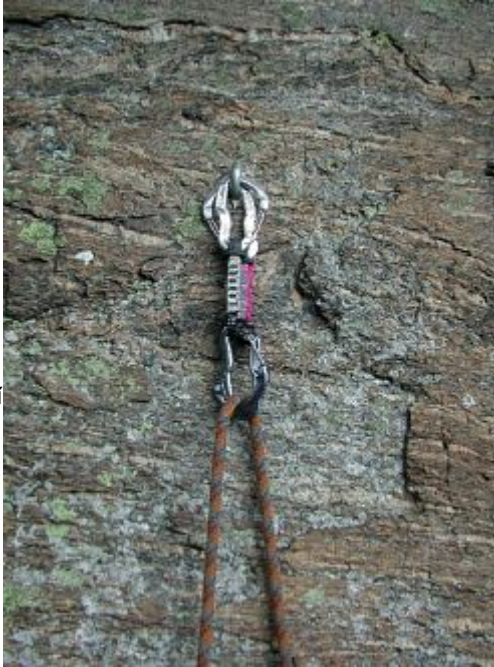
expresky kolem bórku se může horní karabina

případě, že jsou v borháku cvaknuty dvě směrem

6. LANO VEDENÉ PŘÍMO BORHÁKEM -

používáno. Z hlediska bezpečnosti obdoba považujeme ji za nevhodnou.

- Lana protažená přímo borhákem nebo jinou tuto probrušuje a tak zkracuje její životnost.

bodů vede totiž k snižování jejich

dalšímu použití při velkého prostoru v vratného bodu protáhnout lano na

Velmi nebezpečná používaná. - Hrozí nepozornosti. Může bod s jištěním

zámkem – při otvírání zámku (ne

- Při otočení vycvaknout. - Toto platí i v expresky stejným

Také velmi často situace 3 a 4, ale

lepenou skobou,

- Pro takovéto použití jsou určeny například výše zmíněné „prasečí ocásky“

- Většinou malý průměr drátu borháku (pod 10 mm) způsobuje nepřiměřené zatěžování lana

ohybem a jeho větší opotřebení.

7. LANO VEDENÉ SMYČKOU - Smrtelně nebezpečná varianta!!!

- Žádná tkaná smyce nevydrží tepelně- tlakové zatížení, vznikající při spouštění v místě styku smyčky s pohybujícím se lanem.

- Obecně, by v lezecké praxi nemělo docházet ke styku pohybujících se tzv. měkkých částí výstroje (software) – lana, smyčky,

popruhy. Vždy je oddělte spojkou - karabinou.

- Podobné nebezpečí hrozí při styku dvou lan v jednom vratném bodě – pozor na činnost ostatních lezců ve vaší blízkosti. Fotoseriál pro vás připravuje: John (Jiří Žižka) (VÝŠKOVÉ PRÁCE - ŽIŽKA) Bolek (Karel Kříž) (SUMMIT DRIVE, s.r.o.)

Bolek & John [úpravy]

16:40